

Pracovní list

Alois Jirásek: Staré pověsti české

[In Alois Jirásek: *Staré pověsti české*, Host, Brno, 2019, s. 36–37]

Jak se blížila chvíle sněmu, jak z hradeb a srubů hlasno zatroubili, hrnuli se muži vzhůru k Vyšehradu jedním proudem, jenž na chvíli se zarážel před hradní branou mezi dvěma sruby. Tam každý pozvedl hlavu a žasna pohlížel na ohromnou kančí hlavu na trámě přibitou. Ukazovali si ji, a jméno Bivojovo vyslovil tu každý s pochvalou nebo v obdivu. A dál se pak hrnul proud, vysokou branou, až zarazil na širém nádvoří před knížecím stolcem. Vedle něho byly dvě poctivé¹ stolice, jedna vpravo, druhá vlevo; na ty usedly Kazi a Teta po boku Libušině.

Všichni se kněžně znízka poklonili. Ona pak vážně pokynuvši ze stolce promluvila:

„Slyšeli jste, proč jsem vás lechy, vladyky a všechen národ sem svolala. Svobody si vážit neumíte. Poznala jsem to i zkusila. Z vnuknutí bohů jsem oznámila, že již vám nebudu vládnouti, protože ve svém srdci žádáte si vladaře muže. Toužíte po vojvodovi, jenž bude bráti vaše syny a vaše dcery ke svým službám a také ze skotu vašeho i koní vezme nejlepší dle libosti. Sloužiti chcete, jak jste nesloužili, a daň dávatí po popelici, kuně a plátenku, až vám bude teskno i hořko.

Než zato nebudete míti té hanby, že vám vládne žena. Nechci vás strašiti, říkám opět, co jsem řekla z vnuknutí bohů a co také zjevil mým sestřám duch věští. Volte vojvodu, moudře však a opatrně, neboť snadno je vládce dosadit, ale těžko dosazeného ssaditi. Stojíte-li na své mysli, všechno se vyplní, a žádáte-li si, poradím vám a oznámím jeho jméno i místo!“

„Oznam! Oznam!“

„Porad! Porad!“ vzkřikli a volali všichni jako jedněmi ústy. Zástupy dříve jako zeď klidně stojící a naslouchající pohnuly se vzrušením a hrnuly se, tlačily ke stolci, jako když před náhlým větrem hrnou se vlny obilným lánem.

¹ Čestné.

Okruhy analýzy (dle struktury ústní zkoušky státní maturity z češtiny)

I.

- **zasazení výňatku do kontextu díla**
- **téma a motiv**
- **časoprostor**
- **kompoziční výstavba**
- **literární druh a žánr**

II.

- **vypravěč**
- **postava**

III.

- **jazykové prostředky
a jejich funkce ve výňatku**

IV.

- **kontext autorovy tvorby**
- **literární / obecně kulturní kontext**